

Asia: VN/8915/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä yleistä lausuttavaa esityskokonaisuudesta?

Työnhakijan palveluprosessiin liittyvät kevennykset ja asiantuntijan harkintavallan lisääminen lisääminen siten, että tukea työnhakuun voidaan kohdentaa nykyistä tarkoituksenmukaisemmin ja asiakaslähtöisemmin ovat kannatettavia tavoitteita. Jotkut elementit esityksessä ovat kuitenkin sellaisia, että niiden voidaan ennakoida vaativan lisäresursseja, kuten se, että työnhakijaksi rekisteröityneelle henkilölle tulisi velvollisuus työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen. Työvoimaviranomaisille säädettäisiin tämän myötä uusi lakisääteinen tehtävä laatia ja julkaista työnhakuprofiili, mikäli työnhakija ei laatisi tai julkaisi profiilia. Tämä pitäisi huomioida rahoituksessa.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa palveluprosessista?

Esityksessä sanotaan, että työvoimapalveluiden palveluprosessiin liittyvien tehtävien normitusta kevennetään. Esitys ja periaate on pääpiirteissään kannatettava. Asiantuntijan harkintavaltaa palveluprosessin eri vaiheissa tulee lisätä ja säätelyä poistaa.

2. Koetteko alkuhaastattelun järjestämisen määräajan pidentämisen viidestä arkipäivästä kymmeneen arkipäivään kannatettavana?

Ehdotus alkuhaastattelun järjestämisen pidentämisestä viidestä arkipäivästä kymmeneen on kannatettava.

3. Onko täydentävien työnhakukeskustelujen perustuminen asiakkaiden palvelutarpeeseen mielestänne tarkoituksenmukaista?

Täydentävien työnhakukeskustelujen järjestämisen olisi perustuttava ensisijaisesti kunkin asiakkaan palvelutarpeeseen. Tämä toteuttaisi myös hallitusohjelmakirjausta työvoimapalveluiden lakisääteisen palveluprosessin keventämisestä ja harkintavallan lisäämisestä. Tämä muutos on kannatettava.

4. Näettekö nykyisestä muistutuskäytännöstä luopumisen ja työnhaun voimassaolon päättyminen ensimmäisestä asiointiin laiminlyönnistä kannatettavana?

Esitys on kannatettava. Muistutuskäytäntö on työläs prosessi ja asiakkaalle käytäntö on sekava. Muistutuskäytännöstä luopuminen yksinkertaistaa prosessia ja tekee siitä selkeämmän. Asiakas saa riittävät tiedot mahdollisista laiminlyönneistä ja niiden mahdollisista seuraamuksista jo selvityspyyntöjen ja niihin liittyvän viestinnän ja ohjauksen kautta. Muistutus useissa tapauksissa vain toistaa samasta asiasta huomauttamista, lisää automaattisen kirjepostin määrää sekä kustannuksia ja aiheuttaa turhia yhteydenottoja työvoimaviranomaisen suuntaan.

5. Koetteko työllistymissuunnitelmien sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Työllistymissuunnitelmien sisältöjen määrittely tekee asiakasprosessin tukemisesta staattisempaa, eikä se tue perusajatusta, että harkintavaltaa lisätään. Mikäli sisältöjä halutaan määrittellä, se tulisi tehdä väljästi ja jättää liikkumavaraa asiantuntijan harkinnalle.

6. Koetteko asiakkaiden palveluprosessiin sisältyvien asiakastapaamisten sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

Asiakastapaamisten sisältöjen määrittelyn tulee tukea perusajatusta asiantuntijan harkintavallan lisäämisestä. Emme pidä esitystä kannatettavana.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuutta koskevista muutoksista?

Työnhakuvelvollisuuden tarkasteluväliä ja suunnitelmien tarkistusväliä tulisi voida tarkastella nykyistä väljemmin asiakkailla, joiden palvelutarpeeksi arvioitu sosiaali- ja terveystalvet tai kuntoutuspalvelut.

2. Näettekö, että alennetun työnhakuvelvollisuuden asettamisen yhteydessä arvioitavissa seikoissa on huomioitu oleelliset tekijät?

-

3. Tukeeko työnhakuvelvollisuutta koskevan sääntelyn yksinkertaistaminen ja tietyistä poikkeuksista luopuminen työnhakuvelvollisuuden tarkoituksenmukaista asettamista?

Asiakastilanteet ovat hyvin heterogeenisia, joten sääntelyä on syytä yksinkertaistaa. Pidämme esitystä kannatettavana. Tiukka sääntely lukuisin poikkeuksin tekee työstä hitaampaa ja haastaa toteutuksen arviointia.

4. Työnhakuvelvollisuuteen ehdotettavat muutokset tuovat tietyt asiakasryhmät (esim. osa-aikatyössä olevat sekä henkilöt, joilla on tiedossa myönteinen muutos työnhaun tilanteeseen) yleisen työnhakuvelvollisuuden alentamisen kriteerien piiriin. Näettekö tämän kannatettavana?

Pidämme esitystä kannatettavana.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työtarjouksiin tehtävistä muutoksista?

Työtarjousten velvoittavuutta tulisi lisätä nykyisestä. Jotta työllistymispotentiaalia ei menetettäisi, työtarjousten tulisi olla velvoittavia työttömyyden alusta lähtien. Tämä muutos on kannatettava.

2. Tukeeko työtarjouksiin heti työnhaun alusta alkaen ehdotettava velvoittavuus työllistymistä ja työtarjousmenettelyn tarkoituksenmukaista toimeenpanoa?

Kyllä tukee. Työtarjousten velvoittavuus heti työnhaun alusta lähtien tukee työvoimaviranomaisen perustehtävää ja selkeyttää palveluprosessia. On yleisesti tiedossa, että työllistyminen vaikeutuu pitkittyessään, joten työtarjousten velvoittavuuden voidaan olettaa olevan vaikuttavampaa heti työnhaun käynnistyessä.

3. Selkeyttääkö työtarjouksiin ehdotetut muutokset kokonaisuutena työtarjouksia koskevaa sääntelyä?

Kyllä selkeyttää. Pidämme esitystä kannatettavana.

1. Onko teillä lausuttavaa työnhakijalle tai työvoimaviranomaiselle ehdotetusta velvollisuudesta työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen palvelualustalla?

Työnhakuprofiilien laatiminen ja julkaiseminen on lähtökohtaisesti kannatettava, mutta sen täytyisi olla työnhakijan tehtävänä. Lisäksi tulisi huomioida, että tässä yhteydessä työvoimaviranomaiselle lisättävä velvoite työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen johtaisi työmäärän lisääntymiseen ja sen myötä lisäksi resurssin tarvetta. Koska rahoitus on jo lähtökohtaisesti liian pieni, täytyisi lisäresurssin tarve välttämättä huomioida rahoituksessa (valtionosuuksissa). Työvoimaviranomaisen tehtävä ei ole tehdä asioita asiakkaan puolesta esityksessä tarkoitetulla tavalla ja työvoimaviranomaisen tulisi kannustaa asiakasta omatoimisuuteen. Mikäli ehdotus halutaan toteuttaa, mutta rahoitusta ei samalla aiota lisätä, emme kannata esitystä.

2. Onko teillä lausuttavaa työnhakijoiden työnhakuprofiilissa olevien henkilötietojen (koulutus, työkokemus, muu osaaminen ja työtoiveet) julkaisemisvelvollisuudesta ehdotetussa muodossa julkisena tietopalveluna?

-

3. Onko teillä lausuttavaa työnhakuprofiilien tietovarantoa koskevista muutoksista?

-

4. Onko teillä muuta lausuttavaa palvelualustaa tai työnhakuprofiileja koskeviin muutoksiin?

-

1. Onko teillä lausuttavaa koulutusta vailla olevia nuoria koskevista muutoksista? Erityisesti Opetushallitusta ja Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskusta pyydetään muun ohella arvioimaan esitettyjen muutosten kohderyhmien suuruutta, koska työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole ollut käytettävissään tähän tarvittavia tilastotietoja.

-

2. Onko teillä lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevista muutoksista?

-

3. Onko teillä lausuttavaa muista työttömyysturvamuutoksista?

-

1. Onko teillä lausuttavaa työllisyysvaikutusarvioihin?

-

2. Onko teillä lausuttavaa liittyen työvoimaviranomaisvaikutuksiin?

-

3. Onko teillä lausuttavaa muista vaikutusarvioista?

-

Muuta lausuttavaa?

-

Juntunen Samuel
Tornion kaupunki - Meri-Lapin työllisyysalue